

Відгук
офіційного опонента на дисертаційну роботу
Лугової Марини Сергіївни на тему:
«Активізація інвестиційної діяльності в регіоні»,
подану на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил
і региональна економіка

1. Актуальність теми дослідження

Необхідною передумовою розвитку регіонів України є підвищення інвестиційної активності та ефективне використання інвестиційних ресурсів. Як показує досвід країн Європейського Союзу, ідентифікація напрямів активізації інвестиційної діяльності дозволяє досягти соціально-економічного зростання. При цьому важливе значення має формування оптимальної структури інвестицій та застосування їх у пріоритетні та перспективні сфери з врахуванням регіональної специфіки. За таких умов актуальною є розробка організаційно-економічних зasad інвестиційної діяльності в регіоні в умовах європейської інтеграції.

З огляду на це, дисертаційна робота Лугової М. С., що має за мету обґрунтування теоретико-методичних підходів і розроблення практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності в регіоні, є безперечно актуальну і своєчасною.

Мета дисертаційної роботи відповідає темі дослідження, об'єкт і предмет дослідження визначено вірно.

Підтвердженням актуальності теми є зв'язок дисертації з тематикою науково-дослідної роботи кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, зокрема науково-дослідною роботою «Трансформація зовнішньоекономічної діяльності України в умовах реалізації європейського

вибору», а також виконанням держбюджетних тем: «Єврорегіон “Буг”: передумови та стратегічні пріоритети сталого просторового розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U000580); «Єврорегіон “Буг”: ринкова трансформація в умовах міжрегіональної інтеграції» (державний реєстраційний номер 0111U002147); «Інноваційні форми активізації бізнесу в умовах європейської інтеграції» (державний реєстраційний номер 0115U002350); «Регіональні ринки в умовах європейської інтеграції: механізми конкуренції та конвергенції» (державний реєстраційний номер 0118U001094).

2. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і пропозицій здобувача

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані Луговою М. С., є значущими, науково обґрунтованими й достовірними. Це підтверджено оглядом фундаментальних і прикладних наукових джерел, проведеним теоретичним узагальненням й практичним аналізом, а також апробацією теоретико-методичних положень на 12 науково-практичних конференціях, в т.ч. міжнародних, та публікаціями у наукових фахових виданнях.

Робота добре структурована, витримано логічну послідовність викладу теоретичних положень, висновки відображають підсумки завершеного дослідження. Питому вагу запропонованих практичних рекомендацій становлять результати теоретичного узагальнення, розробки практичних рекомендацій щодо активізації інвестиційної діяльності в регіоні, які ґрунтуються на запровадженні дієвого механізму активізації інвестиційної діяльності в регіоні, в основу якого покладено використання досвіду ЄС щодо формування оптимальної структури розподілу й спрямування інвестицій у пріоритетні сфери за допомогою методів та інструментів цілеспрямованого впливу на інвестиційну діяльність у регіоні задля збільшення кількісних і якісних показників її реалізації.

Сформульовані в роботі наукові положення та рекомендації достатньою мірою науково обґрунтовані та підтверджуються отриманими результатами, узгоджуються з теоретичними положеннями та отримані з використанням класичних методів економічного дослідження. Основою для висновків та пропозицій, одержаних в результаті написання дисертаційної роботи служать дані державних українських та іноземних статистичних спостережень.

3. Найбільш вагомі результати дослідження, їх наукова новизна та практичне значення

Сукупність наукових положень, висновки та рекомендації Лугової М. С. мають істотне значення для регіональної науки та подальшого розвитку теоретико-методологічних аспектів активізації інвестиційної діяльності в регіоні.

До найбільш вагомих наукових результатів виконаної роботи слід віднести:

1. Тлумачення сутності інвестицій як економічних ресурсів, що вкладаються в різні сфери господарської діяльності з метою її подальшого розвитку та досягнення соціальних, економічних, екологічних результатів від їх вкладення (с. 34) та інвестиційної діяльності на основі виокремлення витратного, ресурсного та результативного (ефективного) підходів і врахування зміни акцентів від кількісних показників очікуваних результатів її реалізації до якісних характеристик вкладення економічних ресурсів у пріоритетні сфери задля отримання не лише прибутку, а й досягнення інших позитивних ефектів (с. 38-39).

2. Підхід до вдосконалення діагностики інвестиційної діяльності в регіоні на основі застосування абсолютних і відносних показників, що характеризують особливості інвестиційних процесів на національному та регіональному рівнях, визначення пріоритетних сфер активізації інвестування, ефективності використання й достатності обсягів інвестицій, аналізу сприятливості інвестиційного середовища, "моделювання впливу

факторів на активізацію інвестиційної діяльності в регіоні та формування матриці стратегічних перспектив (с. 67-70) та комплексної оцінки сприятливості інвестиційного середовища в регіоні з урахуванням дії факторів, що характеризують економічний розвиток, демографічну ситуацію, ринок праці, підприємницьку діяльність, будівництво, транспорт та зв'язок, зовнішню й внутрішню торгівлю, освіту, науку та інновації (с. 71-74).

3. Підхід до аналізу сфер залучення інвестицій, що дав підставу з'ясувати, які обсяги інвестицій у сферу матеріального виробництва переважають над іншими та відслідковувати орієнтацію інвестиційної діяльності, що дало змогу говорити про відсутність регулювання інвестиційної діяльності в напрямі оптимального їх розподілу між соціальною, економічною й екологічною сферами господарської діяльності (с. 104-125).

4. Узагальнення досвіду ЄС в контексті реалізації стратегії розвитку «Європа 2020», що підкреслило потребу удосконалення механізму активізації інвестиційної діяльності в регіоні, та передбачає застосування сукупності економічних, адміністративних й організаційних методів і відповідних їм інструментів активізації інвестиційної діяльності сприятиме збільшенню обсягів залучених інвестицій, оптимальному їх розподілу та розвитку інвестиційної діяльності в пріоритетних і перспективних сферах за умови дотримання принципів системності, пріоритетності, результативності, прозорості, гнучкості, забезпечення сталого розвитку регіону, збалансованості ризиків (с. 147-160).

5. Підхід до удосконалення стратегічних перспектив активізації інвестиційної діяльності в регіонах України на основі формування оптимальної структури залучення інвестицій у пріоритетні сфери виходячи з позиціонування регіонів за показниками достатності інвестиційних вкладень у соціально-економічну та екологічну сфери й переведення результатів групування в бінарну систему оцінювання, задля збільшення кількісних і якісних показників залучення інвестицій, підвищення соціально-економічної

та екологічної ефективності інвестиційної діяльності регіонів України (с. 174-177).

4. Повнота викладення наукових положень, висновків та рекомендацій в опублікованих працях

Основні положення дисертації опубліковано в 23 наукових працях, загальним обсягом 7,7 друк. арк., із яких особисто здобувачу належить 6,72 друк.арк.; серед них сім – у фахових наукових виданнях України, дві з яких уключено до міжнародних науково- метричних баз даних; дві – у наукових періодичних виданнях іноземних держав та України, що входять до міжнародних науково-метричних баз даних; чотирнадцять – апробаційного характеру в українських й іноземних збірниках.

Обсяг друкованих праць та їхня кількість відповідають вимогам МОН України щодо публікацій основного змісту дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Автореферат та публікації автора достатньою мірою відображають сутність основного змісту дисертації.

5. Важливість результатів дослідження і рекомендацій щодо їх подальшого практичного використання

Практична значущість одержаних результатів полягає у тому, що основні положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі, можуть бути використані для прийняття практичних рішень керівниками і спеціалістами в органах державного та регіонального управління, місцевого самоврядування щодо активізації інвестиційної діяльності в регіоні.

Наукові результати дисертаційного дослідження були використані у роботі Департаменту економіки та європейської інтеграції Волинської обласної державної адміністрації (№ 901/01-22/2-18 від 29.10.2018 р.); Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції Рівненської обласної державної адміністрації (№ 06-27/1548/18 від 29.10.2018

р.); відділу інвестиційної політики Департаменту економічної політики Луцької міської ради (№ 21-8/443 від 19.10.2018 р.); Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (№ 29/1.38-1094 від 23.10.2018 р.); Товариства з обмеженою відповідальністю «Енсол Україна» (№ 58/017 від 17.10.2018 р.); Товариства з обмеженою відповідальністю «ОО ЕАТ ОÜ» (№ 34/18 від 17.10.2018 р.), а також використовуються у навчальному процесі Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки під час підготовки навчально-методичних матеріалів у процесі проведення лекційних та практичних занять із таких навчальних дисциплін, як: «Основи економічних теорій», «Сучасні проблеми економіки», «Економіка регіонів», «Економіка і зовнішньоекономічні зв'язки України», «Економіка транскордонного співробітництва», а також у керівництві студентськими науково-дослідними роботами (№ 03-28/01/3017 від 29.10.2018 р.).

6. Дискусійні положення і зауваження щодо змісту дисертації

Високий рівень наукових здобутків дисертантки в цілому не позбавив певних дискусійних положень та зауважень щодо виконаного дослідження:

1. Запропонована у роботі концепція активізації інвестиційної діяльності в регіоні (п. 1.2., рис.1.8 та рис. 1 автореферату) охоплює широкий спектр завдань сутність яких автором не визначено. Розкриття їх змісту посилило б науково-практичну цінність рекомендацій щодо формування стратегій активізації інвестиційної діяльності в регіонах України.

2. За результатами аналізу обсягу капітальних інвестицій в розрахунку на одну особу автором виявлено суттєву регіональну диспропорцію, проте не розроблено пропозицій щодо її подолання та створення сприятливого інвестиційного клімату в різних регіонах відповідно до цього показника.

3. При розкритті досвіду країн Європейського Союзу варто було б конкретизувати методи та інструменти активізації інвестиційних процесів, а

також з акцентувати увагу на дослідженні впливу Угоди про асоціацію з ЄС на інвестиційну активність в регіонах України.

4. Одним із принципів механізму активізації інвестиційної діяльності в регіоні вказується збалансованість ризиків. Проте питання застосування методичних підходів оцінки ризиків інвестиційної діяльності з наступним аналізом потребує більшої уваги та дослідницьких зусиль.

5. У роботі приділено увагу формуванню оптимальної структури розподілу інвестицій між соціально-економічною та екологічною сферами в регіонах України, однак не розкрито кількісні параметри її досягнення.

Викладені дискусійні положення та зауваження не змінюють загальної позитивної оцінки роботи, а лише додатково вказують на багатоплановість досліджуваної роботи, її актуальність, наукову значущість і практичну цінність.

7. Загальний висновок

Дисертаційна робота Лугової Марини Сергіївни на тему: «Активізація інвестиційної діяльності в регіоні» є самостійною і завершеною науковою працею з актуальних питань регіональної економіки, має теоретичне та практичне значення щодо інвестиційної діяльності з використанням організаційно-економічного механізму активізації інвестиційної діяльності в регіоні. Основні наукові результати достатньо повно відображені у публікаціях автора, зміст автoreферату є ідентичним змісту дисертації і відображає основні положення роботи. Теоретичні положення, методичні прийоми, висновки та рекомендації характеризуються науковою новизною та мають прикладне значення.

Обсяг та оформлення дисертації, в цілому відповідають пп. 9, 11, 12, 14 «Порядку присудження наукових ступенів». За актуальністю, ступенем новизни, обґрутованістю, науковою та практичною цінністю отриманих результатів дисертаційна робота відповідає паспорту наукової спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка, а її автор

Лугова Марина Сергіївна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук зі спеціальності 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і региональна економіка.

Офіційний опонент:
професор кафедри фінансів,
банківської справи і страхування
Львівського навчально-наукового інституту
ДВНЗ «Університет банківської справи»
Міністерства освіти і науки України
доктор економічних наук, доцент

М.А. ВОЗНЮК

